10.10.2017 EOAK/5746/2017

Lakivaliokunta

Viite: Lausuntopyyntönne 28.9.2017

**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt oikeusasiamiehen kanslialta kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Esityksen tavoitteena on selkeyttää Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa koskevia säännöksiä siten, että nämä säännökset siirrettäisiin uuteen, ainoastaan tätä asiakokonaisuutta sääntelevään lakiin. Esityksen mukaan Rajavartiolaitoksen tutkittaviin rikoksiin tehtäisiin lisäys, minkä lisäksi Rajavartiolaitoksen toimivaltuutta valvoa tieliikennelain noudattamista laajennettaisiin. Salaisten tiedonhankintakeinojen osalta laajennettaisiin mahdollisuutta televalvontaan.

Katson, että toimivaltuussääntelyn keskittäminen omaan lakiin on perusteltua ja kannatettavaa. Keskittäminen selkeyttää sääntelyä ja lisää sen tarkkarajaisuutta verrattuna viittaustekniikkaa noudattavaan lainsäädäntöön. Keskittäminen helpottaa myös kokonaiskuvan saamista viranomaisen toimivaltuuksista, millä on merkitystä muun muassa toiminnan valvonnan kannalta.

Salaisia tiedonhankintakeinoja ja pakkokeinoja koskevat säännökset vastaisivat sisällöltään pääosin nykyisin voimassa olevia säännöksiä eikä niiden osalta ole huomautettavaa. Pidän perusteltuna ehdotusta televalvonnan käytön laajentamisesta koskemaan myös esityksessä mainittujen rikosten selvittämistä.

Ilmeisesti tietoinen ratkaisu on ollut se, että Rajavartiolaitoksella ei ole tietolähdetoimintaa, vaikka toimivaltuuksia on muutoin viime vuosina laajennettu. Todettakoon, että esimerkiksi poliisin toimivaltuuksiin sisällytettiin jo vuonna 2005 tietolähdetoimintaa koskevat säännökset minkä lisäksi myös Tullilla on käytössään kyseinen toimivaltuus. Rajavartiolaitos on siten esitutkintaviranomaisista ainut jolla ei ilmeisesti ole tarvetta kyseiseen toimintaan eikä näin ollen myöskään sitä koskevaan sääntelyyn.

Tietolähdetoimintaa koskevien säännösten puuttuessa epäselväksi jää myös, miten ehdotuksen vaitiolovelvollisuutta ja vaitiolo-oikeutta koskevissa säännöksissä mainitut luottamuksellisesti tietoa antaneet

henkilöt määrittyvät varsinkin, kun näiden henkilöiden on perinteisesti ymmärretty tarkoitettavan juuri muun muassa tietolähteitä.

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Minna Ketola